

Dagmar Mazancová: Sociální skupina Ho–Ho–Ko–Ko (1925-1927)

v kontextu poválečných realismů v Německu, Francii a Itálii

Oponentský posudek disertační práce

Dagmar Mazancová si v disertační práci vytkla zajímavý úkol: rozhodla se nově přistoupit k tvorbě Sociální skupiny Ho–Ho–Ko–Ko, činné v polovině dvacátých let 20. století, zbavit ji pozdějších interpretačních ideologických nánosů z období tzv. reálného socialismu a zabývat se její činností mnohem adekvátnějším způsobem, vycházejícím z poznání dobových mezinárodních uměleckých souvislostí, jak je chápe nejnovější zahraniční umělecko-historická literatura. Autorka přitom navázala na svou diplomovou práci, v níž se soustředila na otázku nové věcnosti v německém umění dvacátých let, a zúročila dříve nabyté znalosti při originálním zpracování dalšího tématu.

Disertační práce je přehledně rozvržena a vyznačuje se logickým postupem. V první části Dagmar Mazancová nastínila rozpětí, mnohotvárnost a bohaté rozvětvení nových podob realismu v evropském umění po 1. světové válce. Rozebrala proměnlivé pojmy, které k označení jednotlivých uměleckých projevů užívala dobová teorie a kritika, a zasvěceně shrnula současné přístupy k nastoleným otázkám v zahraniční odborné literatuře. Kriticky se vyrovnala s názory českých historiků umění, kteří se danou problematikou v průběhu let zabývali.

Ve druhé kapitole se Dagmar Mazancová soustředila přímo na Sociální skupinu Ho–Ho–Ko–Ko během tří let její existence. Toto krátké období důkladně prozkoumala ze všech úhlů. Zjišťovala, jak se formoval umělecký program skupiny, zabývala se inspiračními zdroji domácími i zahraničními, názorovým vývojem, vztahy k uměleckým institucím i k vrstevníkům. Pracovala s dosud nepublikovanými archivními materiály, shromáždila a zhodnotila dobové recenze a ohlasy. V obrazové příloze dokázala do nemalé míry rekonstruovat tři pražské výstavy skupiny – získala reprodukce a údaje k dílům nacházejícím se v současnosti nejen v majetku galerií, ale také v soukromých sbírkách a mnohá neznámá nebo nedostupná díla doplnila díky reprodukcím nalezeným v dobovém tisku. Velmi přesvědčivě tak doložila celkový charakter a úroveň skupinových vystoupení.

Nejrozsáhlejší část disertační práce věnovala autorka ikonografickým okruhům, které byly pro poválečné realismy charakteristické, a v jejich rámci porovnávala tvorbu členů Sociální skupiny Ho–Ho–Ko–Ko s představiteli spřízněných zahraničních proudů. Při interpretaci vybraných uměleckých děl brala v úvahu jak podněty z dobové filosofie a krásné literatury, tak reflexe společenské a politické situace. Společné rysy i rozdíly ve výtvarném

pojetí jednotlivých námětů zároveň opět neobyčejně názorně ukázala v bohaté, invenčně sestavené obrazové příloze. Výsledky celého výzkumu, jehož cílem bylo předvést Sociální skupinu Ho–Ho–Ko–Ko jako jednu z alternativ k české avantgardě dvacátých let a upozornit na její spojitost s obdobnými snahami v západoevropském umění, pak Dagmar Mazancová výstižně shrnula v precizně formulovaném závěru své disertační práce.

Cením si toho, že se autorka na jedné straně s přehledem zorientovala v zahraniční literatuře a současné metodologii, na straně druhé podnikla důsledné heuristické bádání při zpracování domácích zdrojů, a především dokázala obě oblasti svého výzkumu vhodně spojit a zpřesnit současné poznání těchto tendencí. Respekt budí také velká péče věnovaná obrazové příloze, která je objevná a představuje významnou součást celé práce. Za důležité považuji autorčiny úvahy o historické a ideologické podmíněnosti oboru dějin umění, k nimž patří například její vysvětlení, proč byla tvorba Sociální skupiny Ho–Ho–Ko–Ko prosazována ve výstavních programech státních galerií a v publikacích právě v sedmdesátých letech 20. století, kdy měla reprezentovat tzv. pokrokové tradice českého umění způsobem umírněnějším a obecně přijatelnějším než tvrdý socialistický realismus padesátých let.

Ze všech uvedených důvodů doporučuji disertační práci Dagmar Mazancové k obhajobě.

V Praze 1. června 2010

Lenka Bydžovská